

„MUZYKA JEST W NAS – innowacja *rozwijająca dziecięce pasje poprzez śpiew, grę na instrumentach, taniec i aktywne słuchanie muzyki*”

oprac. Barbara Zawół

Dlaczego muzyka?

Przedszkole integracyjne , w którym jest wdrażana innowacja to placówka poszukująca nowych rozwiązań umożliwiających dzieciom wszechstronny rozwój. Dążymy do tego aby każde z dzieci miało wyrównane szanse na rozwój osobisty oraz mogło rozwijać swoje pasje i talenty. Dzieci w wieku przedszkolnym spontanicznie reagują na muzykę i wyrażają to w sposób nieskrępowany i żywy. Nieświadomy zachwyt i intuicyjny ruch pod wpływem edukacji muzycznej pozwalają dzieciom dokładniej zrozumieć struktury świata dźwięków.

Muzyka jest jedną z dziedzin procesu wychowania i wielostronnego uczenia się. Proces ten rozpoczyna się w przedszkolu , gdzie muzykalność dziecka uznawana jest za ważną cechę rozwojową o dużej dynamice, która wymaga opieki pedagogicznej. **Edukacja muzyczna wpływa na rozwój każdego dziecka w sferze fizycznej, psychicznej, intelektualnej i moralnej, gdyż pełni ona cztery podstawowe funkcje w wychowaniu przedszkolnym:**

- ogólnorozwojową
- stymulującą rozwój fizyczny,
- wspomagającą uspołecznienie dzieci,
- terapeutyczną

Innowacja „**Muzyka jest w nas** jest odpowiedzią na aktualne potrzeby dzieci oraz wymogi edukacyjne zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Inspiracją do stworzenia innowacji był czynny udział dzieci ze wszystkich grup wiekowych w zajęciach umuzykalniających.

Jakie są nasze cele?

„*Muzyka jest w nas...*”- to innowacja bazująca na wielozmysłowym poznawaniu, dostrzeganiu i porównywaniu w otoczeniu właściwości, cech i zjawisk, ze zwróceniem uwagi na odczuwanie piękna we wszystkich aspektach życia – włącznie z muzyką przyrody i otoczenia. To różnicowanie wrażeń wizualnych, dźwiękowych. Dostrzeganie wartości estetycznych w przyrodzie, kulturze i sztuce, przeżywanie i kształcenie postawy kulturalnej. To aktywność muzyczna dzieci poprzez śpiew, ruch przy muzyce, grę na instrumentach, aktywne

słuchanie muzyki i tworzenie własnej muzyki. Autokreacja dzieci jako projekcja ich osobowości z zastosowaniem ekspresji ruchu i form muzycznych. Korzystamy z takich środków wyrazu artystycznego, które pozwolą dzieciom na twórcze działania indywidualne i grupowe. **Stosujemy się do zasady, że- każda wypowiedź dziecka jest niepowtarzalna, każdy pomysł dziecka jest dobry.**

Cele szczegółowe dotyczące dziecka to:

- wszechstronny rozwój dziecka,
- rozwijanie zainteresowań muzycznych poprzez słuchanie różnych gatunków muzycznych,
- zachęcanie do aktywności fizycznej poprzez taniec i zabawy muzyczno-ruchowe
- kształcenie słuchu muzycznego i wyobraźni dźwiękowej
- integracja ruchowa grupy przedszkolnej
- pomoc w budowaniu relacji społecznych
- wzmacnianie poczucia własnej wartości
- rozwijanie pasji muzycznych
- zapoznanie z zapisem nutowym i wartościami rytmicznymi w stopniu podstawowym
- wzmacnianie więzi społecznych
- uwrażliwianie na sztukę
- podwyższanie samooceny
- zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki
- możliwość wielorakiego przeżywania muzyki, rozszerzanie wrażeń estetycznych

Cele szczegółowe dotyczące nauczycieli:

- doskonalenia organizacji i metod pracy wychowawczo-dydaktycznej
- stwarzanie nauczycielom sytuacji sprzyjających współpracy i twórczej komunikacji
- współpraca z rodzicami dla szeroko pojętego dobra dziecka

Cele szczegółowe dotyczące rodziców:

- włączenie rodziców do współpracy
- dostarczenie rodzicom informacji o rozwoju i postępach dzieci
- wspomaganie własnych dzieci „na drodze do stania się uczniem”

W jaki sposób to zrobimy?

Innowacja muzyczna łączy w sobie wiele sposobów pracy indywidualnej oraz grupowej. Dla potrzeb innowacji zaadaptowano elementy kilku metod pracy z dziećmi. Są to m.in.: *Koncepcja Carla Orffa*, *Metody rytmiczne Emila Dalcroze'a*, *Metoda Aktywnego Słuchania Muzyki B. Strauss*, *Metody Pedagogiki Zabawy KLANZA*, *Tęczowa muzyka Centrum Edukacji Muzylek Moni z wykorzystaniem amerykańskiego systemu zapisu muzycznego ChromaNotes*. Przedstawione metody różnią się od siebie, ale posiadają wiele elementów wspólnych.

I. Umuzycznianie wg metody Carla Orffa -ta metoda umuzyczniania dzieci bazuje na pięciu podstawowych formach:

- Gra na instrumentach – dzieci mają kontakt z podstawowymi instrumentami od początku nauki, a nauczyciel dostosowuje repertuar do poziomu danego dziecka
- Ruch przy muzyce – ruch jest spontaniczny, wynikający z potrzeb ciała i nastroju dziecka;
- Tworzenie muzyki – ma charakter improwizowany, który rozwija wyobraźnię twórczą dziecka
- Śpiew – główny akcent położony jest na ekspresji, zaangażowania i możliwości twórczych dziecka

- Słuchanie muzyki – rozwijanie wrażliwości słuchowej, rozpoznawanie barw instrumentów i różnych dźwięków otoczenia

II. Aktywne słuchanie muzyki (wg Batti Strauss)

Metoda aktywnego słuchania muzyki wg Batti Strauss polega na łączeniu różnych form aktywności muzycznej: granie, tańczenie, mówienie krótkich wierszy lub wyliczanek, rytmiczne powtarzanie prostych gestów, próby śpiewania linii melodycznych słuchanych utworów, czy też rytmiczne snucie dowolnej opowieści. Wychowankowie działają, słuchając muzyki, poznają dzieło, doświadczają jego dynamiki, tempa, rytmu i przeżywają „na sobie”, reagując ruchem, słowem.

III. Tańce

Zajęcia taneczne wspierają rozwój dziecka we wszystkich sferach: fizycznej, poznawczej, emocjonalnej, społecznej, a nawet duchowej. Taniec rozwija prawidłową postawę ciała, sprawność motoryczną, koordynację i pamięć ruchową, świadomość własnego ciała, orientację czasowo-przestrzenną, szybkość reakcji.

IV. Pedagogika zabawy KLANZA

Celem jest przede wszystkim wsparcie dzieci w ich indywidualnym rozwoju. Pod uwagę bierze się także kształcenie umiejętności społecznych oraz rozwijanie zainteresowań dziecka przez zabawę. Do cech charakterystycznych dla tej metody zaliczamy: radość, wspólne odkrywanie, pobudzanie do wartościowego przeżywania zabawy zamiast rywalizacji i tworzenia zależności. Działania wychowawcze w tej metodzie mają na celu angażowanie zmysłów dziecka podczas zabawy, nauki wyrażania siebie poprzez ruch czy taniec. Pedagogika zabawy Klanza sprzyja także wzajemnym relacjom i budowaniu szczerej więzi wychowanków pomiędzy sobą.

V. Tęczowa muzyka – czyli system CHromaNotes

- kodowanie muzyki za pomocą kolorów
- gra na instrumentach perkusyjnych o określonej wysokości dźwięków (dzwonki, Boomwhackers)

VI. Metoda Dalcroze’a, która obejmuje:

- Rytmikę
- Improwizację
- Solfeż

VII. Metoda Aktywnego Słuchania Muzyki B. Strauss

Metoda ta integruje różne formy aktywności: słuchanie muzyki, grę na instrumentach, taniec i śpiew z elementami pantomimy, dramy i różnych form plastycznych. Dzięki temu, w sposób niewerbalny, odkrywa różne aspekty dzieła muzycznego: jego formę, tempo, rytm, dynamikę. Dla potrzeb programu innowacji wprowadzi się również słuchanie muzyki na żywo dzięki:

- audycjom muzycznym z zakresu muzyki poważnej i instrumentoznawstwa.
- uczestnictwo w jednym występie muzycznym/koncertie

Jakie przewidujemy sposoby ewaluacji?

Ewaluacja programu jest przeprowadzana pod koniec każdego szkolnego. Uzyskane wyniki ewaluacji będą analizowane i wykorzystywane do wprowadzenia ewentualnych zmian w programie.

Narzędzia służące przeprowadzeniu ewaluacji:

- a. Co miesięczna ustna ocena własna dzieci związana z realizacją zadań muzycznych, podczas której dzieci aktywnie uczestniczą w ocenianiu oraz uczą się samooceny
- b. Ankieta skierowana do nauczycieli dotycząca wprowadzonej innowacji
- c. Ankieta skierowana do rodziców dotycząca wprowadzonej innowacji
- d. Przygotowanie sprawozdania podsumowującego wdrażanie innowacji i przedstawienie Radzie Pedagogicznej

Dziecko uczestniczące w realizacji innowacji staje się czynnym odbiorcą muzyki, potrafi czerpać z niej inspirację podczas zabaw i nauki. W sposób naturalny czerpie z niej inspirację twórczą do działań każdego dnia. Odpowiednio dobrane zadania muzyczne służą kształceniu uwagi, rozwijaniu pamięci i sprawności operacji myślowych. Wspólne śpiewanie, tańczenie i muzykowanie intensywnie scalają grupę wpływając na właściwe interakcje społeczne, takie jak zdyscyplinowanie, odpowiedzialność za powierzona w zadaniu muzycznym rolę i wiele innych. Dzieci z wielką uwagą i chętnie słuchają muzyki, a wzruszenia i przeżycia tym wywołane sprawiają, że dziecko jest podatniejsze na wpływy wychowawcze. Odpowiednio dobrana muzyka działa na dziecko stymulująco lub wyciszająco. **Terapia przez muzykę istotnie wpływa na niwelowanie defektów rozwojowych, takich jak: opóźnienia rozwoju sfery słuchowej, ruchowej, wzrokowej oraz opóźnienia rozwoju mowy.**